

Instytut Pamięci Narodowej - Szczecin

<https://szczecin.ipn.gov.pl/pl9/aktualnosci/189939,Ogolnopolska-akcja-Pamietamy-o-zolnierzach-broniacych-Westerplatte-1-wrzesnia-20.html>
19.05.2024, 16:02

Ogólnopolska akcja „Pamiętamy o żołnierzach broniących Westerplatte” - 1 września 2023

W dniu 84. rocznicy wybuchu II wojny światowej upamiętnimy żołnierzy z Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, którzy w 1939 r. stawiali bohaterski opór niemieckiej agresji. Tam padły pierwsze strzały z pancernika Schleswig-Holstein.

1 września 1939 r. o godz. 4.45 niemiecki pancernik szkolny „Schleswig-Holstein” rozpoczął ostrzał Westerplatte, Wojskowej Składnicy Tranzytowej na terenie Wolnego Miasta Gdańska, bronionej przez załogę (około 200 żołnierzy) pod dowództwem mjr. Henryka Sucharskiego i kpt. Franciszka Dąbrowskiego. Rozpoczęła się II wojna światowa.

Pierwsi obrońcy słusznej sprawy w najkrwawszej wojnie w dziejach ludzkości, żołnierze Westerplatte, przez siedem dni bohatersko odpierali powtarzające się ataki niemieckie z morza, ziemi i powietrza, stając się symbolem polskiego oporu.

W tym roku w całej Polsce złożymy kwiaty i zapalimy znicze na 74 grobach w 51 miejscowościach. Poniżej prezentujemy krótkie biogramy polskich żołnierzy, których bohaterstwo w tamtych wrześniowych dniach może być przykładem dla kolejnych pokoleń oraz odnośniki do relacji ze złożenia kwiatów na ich grobach.

Dokładna lokalizacja miejsc pochówku może być zachętą, by odwiedzić cmentarz i chociaż przez chwilę zatrzymać się nad grobami pierwszych obrońców słusznej sprawy w najkrwawszej wojnie w dziejach ludzkości.

[Białystok. Cmentarz Miejski, sektor 118, rząd 6A, grób 13](#)

Edmund Spławski, ur. 29 października 1910 r., zm. 26 czerwca 2003 r. Podczas obrony Westerplatte walczył na placówce „Elektrownia” oraz „Tor”. Po kapitulacji załogi Westerplatte przebywał w niewoli w Prusach Wschodnich w Stalagu I A, skąd został zwolniony w 1942 r. z uwagi na stan zdrowia. Po zwolnieniu z niewoli zamieszkał w Białymstoku. W 1974 r. odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 1989 r. Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

[Białystok. Cmentarz Farny, kwatera 12, rząd 3](#)

Alfons Bartulewicz ur. 18 sierpnia 1916 r., zm. 10 września 1984 r. W trakcie obrony Westerplatte walcząc w obsadzie Wartowni nr 3 został ranny. Po kapitulacji załogi Westerplatte przebywał w niewoli w Prusach Wschodnich w Stalagu I A, podczas której aż do 1945 r. pracował w Żelowie u niemieckiego zegarmistrza. Po wkroczeniu do Żelowa

Armii Czerwonej został w lutym 1945 r. wywieziony do ZSRR, skąd powrócił w sierpniu 1945 r. Po powrocie do kraju zamieszkał w Białymstoku. W 1974 r. odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a w 1989 r. pośmiertnie Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Białystok. Cmentarz Farny, kwatera 84, rząd 11

Antoni Ozorowski ur. 6 sierpnia 1916 r., zm. 31 lipca 1987 r. Podczas obrony Westerplatte walczył na placówce „Przystań”. Po kapitulacji załogi Westerplatte przebywał w niewoli w Prusach Wschodnich w Stalagu I A. W grudniu 1939 r. podjął nieudaną próbę ucieczki, za co został skierowany do kompanii karnej i wywieziony do Niemiec, gdzie pracował przy pogłębianiu Kanału Kilońskiego. W 1940 r. udało mu się uciec z kompanii karnej do Danii, skąd przedostał się do Szwecji, a następnie do Wielkiej Brytanii. W Anglii wstąpił do Polskich Sił Zbrojnych. Po powrocie do Polski w grudniu 1945 r. zamieszkał w Białymstoku. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz pośmiertnie w 1990 r. Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Błachownia (pow. częstochowski). Cmentarz parafialny (ul. Kościuszki 99).

Aleksy Kowalik (1915–2011). Urodzony 23 lipca 1915 r. w Łobodnie (powiat częstochowski). Służbę wojskową odbywał w latach 1938–1939 w 77 Pułku Piechoty Legionów w Lidzie. W 1939 r. skierowany na Westerplatte, gdzie obsługiwał działko przeciwpancerne. W czasie walk ranny trafił do obozu jenieckiego. Następnie był robotnikiem przymusowym na terenie Luksemburga. Po wojnie powrócił do Polski i osiadł w Błachowni, gdzie zmarł 10 lipca 2011 r. Za udział w obronie Westerplatte odznaczony między innymi orderem Virtuti Militari. Honorowy obywatel Gdańska.

Brzeziny (pow. kielecki, gm. Morawica). Cmentarz parafialny, sektor A3, rząd 5, grób 2.

Ignacy Skowron (1915–2012). Był synem Jana i Klary z Rudników. Skończył trzy oddziały szkoły powszechnej w Pierzchnicy. Przed powołaniem do wojska służył dorywczo w gospodarstwach rolnych, a od 1936 pracował w młynie „Kłos” koło Kadzielni. W marcu 1938 r. został powołany do 4 pułku piechoty Legionów (Kielce-Bukówka). We wrześniu został oddelegowany do szkoły podoficerskiej na Bukówce, którą ukończył w marcu 1939 roku. Na Westerplatte przybył 31 marca 1939 jako starszy legionista. 20 maja 1939 awansowany do stopnia kaprała. W czasie obrony walczył w wartowni nr 2. Z niewoli jenieckiej ze Stalagu I A w okolicach Królewca został zwolniony 5 listopada 1940 z powodu choroby. Zamieszkał z żoną i rocznym dzieckiem w Radkowicach koło Chęciny, pracując w gospodarstwie teściów. 15 października 1941 podjął pracę w kolejnictwie jako robotnik fizyczny. Rozpoczął też działalność konspiracyjną, najpierw w Związku Walki Zbrojnej, później Armii Krajowej. Informował o transportach niemieckich i przemieszczaniu się wojsk. Po wojnie ukończył 7-klasową szkołę podstawową w Kowali. W październiku 1951 został torowistą i na tym stanowisku pracował do przejścia na emeryturę w 1975. W

1989 otrzymał nominację na stopień podporucznika w stanie spoczynku, a w następnych latach uzyskał kolejne awanse aż do stopnia majora. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Brzostków (pow. buski, gm. Nowy Korczyn). Cmentarz parafialny Parafii pw. NMP Królowej Polski.

Bronisław Drobek (1915–1998). Syn Macieja i Tekli z domu Podsiadło. Ukończył cztery oddziały szkoły powszechnej. Przed powołaniem do wojska pracował u rodziców na roli. W latach 1938–1939 odbywał czynną służbę wojskową w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach, skąd na Westerplatte został skierowany w marcu 1939 r. w stopniu starszego legionisty ze specjalizacją karabinowego, 1 lipca 1939 r. awansowany do stopnia kaprała. W czasie obrony był celowniczym ckm w wartowni nr 3. Do 1940 r. przebywał w niewoli jenieckiej w Stalagu I A. Później przewieziony w głąb Niemiec pracował w gospodarstwach niemieckich w Nadrenii, niedaleko Krefeldu. Po wyzwoleniu przez armię amerykańską w 1946 r. powrócił w rodzinne strony. Ożenił się w 1948 r. Prowadził gospodarstwo rolne przejęte po ojcu. Po przepisaniu ziemi w 1975 r. na dzieci, otrzymał rentę rolniczą. Był członkiem Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego. Rentę inwalidy wojennego uzyskał w 1991 r. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Cedzyna (pow. kielecki). Cmentarz Komunalny, kwatery GM 7, rząd 9, grób 6.

Stefan Misztalski (1914–1984). Urodzony 28 marca 1914 r. w Siekierno na Kielecczyźnie. Syn Władysława i Rozalii z domu Łakomic. Nie miał rodzeństwa, a w wieku czterech lat stracił rodziców. Jego wychowaniem zajmowały się kolejno babka i ciotka. Ukończył trzy oddziały szkoły powszechnej w Bodzentynie. W latach 1938–1939 odbywał czynną służbę wojskową w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach. Służbę na Westerplatte pełnił od 31 marca 1939 r. W dniu rozpoczęcia agresji był na posterunku przy bramie kolejowej, a następnie w punkcie obserwacyjnym nad morzem. Kontuzjowany i ranny w głowę. W niewoli przebywał w obozie jenieckim w Stalagu I A (nr jeńca 1896). Po wojnie powrócił do domu na Kielecczyznę, wiosną 1945 r. ożenił się z Weroniką Rogodzińską. Do 1949 r. pracował w piekarni, a następnie w Kieleckich Zakładach Mięsnych, aż do emerytury w 1977 r. Rentę inwalidy wojennego otrzymał w 1977 r. Odznaczony pośmiertnie Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Chełm (woj. lubelskie). Cmentarz komunalny, ul. Mościckiego, grób 19A-3-4.

Stanisław Kolasa (1915–1980). Ur. 27 listopada 1915 r. w Mircu Korzonku gm. Mirzec pow. starachowicki. Przybyła na Westerplatte 5 kwietnia 1939 r. z ostatnią grupą regularnej zmiany z 4 Pułku Piechoty w Kielcach i przypisany do 8 drużyny III plutonu jako pełniący funkcję celowniczego baterii moździerzy. Służył na placówce Prom, a po niszczeniu stanowisk moździerzy w wyniku niemieckich bombardowań został przypisany na inne stanowisko bojowe (najprawdopodobniej w okolicach zniszczonej wartowni nr 5). Po kapitulacji Westerplatte został zarejestrowany w obozie jenieckim pod nr 2504 i trafił do

Stalagu IA Stablack. Aresztowany podczas próby ucieczki z obozu, został odesłany do obozu karnego, a po odbyciu kary uzyskał status pracownika przymusowego. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1974) oraz pośmiertnie Krzyżem Orderu Virtuti Militari (1990). Zmarł 9 sierpnia 1980 r. w Chełmie.

Choszczno (woj. zachodniopomorskie). Cmentarz Komunalny (ul. Wolności 26), kwatera K, rząd 1 nr grobu 11.

Władysław Chrzan (1915–1986). Urodzony w Komorowie. Kapral. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Czynną służbę wojskową odbywał w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach w 3. kompanii ckm. 1.04.1939 r. przebył na Westerplatte, w czasie obrony był w obsadzie wartowni nr 6 „koszary”. Jako jeńiec wojenny trafił do Stalagu I A. Od 1 stycznia 1942 r. pracował w kopalni rudy żelaznej. Po wojnie mieszkał w Bierzwniku.

Chybice (pow. starchowicki, gmina Pawłów). Cmentarz Parafialny.

Feliks Głowacki (1915–1998). W czasie obrony Westerplatte walczył w punktach obronnych „Łazienki” i wartowni nr 4. Był ranny w prawą nogę. Po kapitulacji wywieziony do obozu jenieckiego Stalag I A. Po podpisaniu listy na pracownika cywilnego pracował w gospodarstwach niemieckich. Wiosną 1945 r. po wkroczeniu Armii Czerwonej powrócił do kraju. Został instruktorem wychowania wojskowego w hufcu młodzieżowym „Junacy”. W 1947 r. zawarł związek małżeński w Świerzynie na Śląsku. Do 1949 r. pracował w firmie budowlanej jako robotnik fizyczny. Z powodu złego stanu zdrowia musiał przerwać pracę i od 1949 r. pracował wraz z żoną na 1,6-hektarowym kawałku ziemi w Trzeszkowie. Należał do Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego. Rentę inwalidy wojennego otrzymał w 1986 r., nominację na stopień ppor. w stanie spoczynku – w 1989 r. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Czeremcha, Cmentarz Prawosławny, kwartał II, rząd 2

Józef Kaczanowski (1914 – 2004) – ur. 5 października 1914 r., zm. 28 kwietnia 2004 r. W trakcie obrony Westerplatte walczył w obsadzie wartowni nr 5, a po jej zbombardowaniu na nadmorskim odcinku nieopodal placówki „Fort”. Podczas walk został ogłuszony i był kontuzjowany. Po kapitulacji załogi Westerplatte przebywał w niewoli w Prusach Wschodnich w Stalagu I A, skąd uciekł jesienią 1939 r. W trakcie ucieczki został zatrzymany przez patrol sowiecki i wywieziony w głąb ZSRR, gdzie pracował przymusowo przy wyrębie lasu do 1943 r. Na terenie ZSRR wstąpił do Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR i w szeregach 1 Polskiej Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki przeszedł szlak bojowy od Lenino do Berlina. Po zakończeniu wojny zamieszkał w Czeremsze. Odznaczony w 1968 r. Krzyżem Walecznych, w 1974 r. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz w 1988 r. Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Gdańsk. Cmentarz św. Franciszka (Gdańsk-Siedlce, ul. Kartuska 238), taras 5, rząd 8, nr grobu 4.

Taras 4, rząd 1, nr grobu 31.

Józef Malak (1906-1997). 12 października 1927 r. powołany do czynnej służby wojskowej w 63. Pułku Piechoty w Toruniu. Od 15 kwietnia 1928 r. pełnił służbę wartowniczą na Westerplatte. Brał udział w obronie Westerplatte na odcinku placówki „Tor Kolejowy” jako amunicyjny karabinu maszynowego od strony kanału. Po kapitulacji placówki wraz z innymi żołnierzami został aresztowany i osadzony w obozie jenieckim Stalag I A. Po zwolnieniu z obozu wyjechał do Gdańska i zamieszkał w Oruni, gdzie podjął pracę w warsztacie szewskim.

Taras 5, rząd 8, nr grobu 4

Bernard Rygielski (1910-1984). Urodzony 22 lutego 1910 r. w Toruniu. Wcielony do Marynarki Wojennej 28 października 1931 r., od 1933 r. służył w Dywizjonie Łodzi Podwodnych, od 1938 r. pływał na ORP „Gryf”. Na Westerplatte przybył 6 lutego 1939 r. w stopniu mata zawodowego. W czasie działań obronnych był dowódcą placówki „Fort”, w czasie bombardowania 02.09.1939 r. został ranny i kontuzjowany. Dostał się do niewoli jenieckiej, w której przebywał do 1945 r. Na początku 1945 r. przedostał się na Zachód i został wcielony do Polskiej Marynarki Wojennej stacjonującej w Wlk. Brytanii, gdzie służył na ORP „Konrad”. Do kraju powrócił na ORP „Błyskawica” w 1947 r. Po przejściu na emeryturę był przewodnikiem oprowadzającym turystów po wnętrzach odrestaurowanej wartowni nr I na Westerplatte. Zmarł 3 grudnia 1984 r.

Gdańsk. Cmentarz Łostowicki (ul. Łostowicka 35), nr kwatery 17, rząd 11, nr grobu 33.

Julian Dworakowski (1917-1998). Urodzony 27 maja 1917 r. we wsi Zdrody Nowe, pow. Wysokie Mazowieckie. Służbę w Wojsku Polskim rozpoczął w 86 Pułku Piechoty w Mołodecznie. Na Westerplatte przybył 7 sierpnia 1939 r. w stopniu strzelca. W czasie obrony był w obsadzie wartowni nr 2. W trakcie walk został kontuzjowany i dostał się do niewoli jenieckiej, z której udało mu się uciec w 1940 r. Był żołnierzem Armii Krajowej i działał pod pseudonimem „Wieloryb”. Od 1945 r. do 1977 r. pracował w Stoczni Gdańskiej. Po przejściu na emeryturę pracował jako kustosz w wartowni nr 1 na Westerplatte. Pracował społecznie jako radny dzielnicy Gdańsk-Port, zasłużony dla miasta Gdańsk. Zmarł 30 grudnia 1998 r.

Gdańsk. Cmentarz Centralny „Srebrzysko”, nr kwatery: KW I, rząd 3, nr grobu 62.

Franciszek Toporowicz (1901-1964) Do wojska wstąpił jako ochotnik 25 kwietnia 1919 r., brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Od 7 sierpnia 1931 r. do 13.03.1935 r. służył w Wojskowej Składnicy Tranzytowej Westerplatte w stopniu sierżanta zawodowego. W 1935 r. przeszedł do rezerwy i został urzędnikiem cywilnym, pełniącym obowiązki wojskowego zawiadowcy stacji na Westerplatte. W czasie wybuchu II wojny światowej przebywał na Westerplatte i brał udział w obronie placówki. Po jej kapitulacji wraz z innymi żołnierzami został aresztowany i osadzony w obozie jenieckim. Do Polski powrócił w maju 1946 r.

Gdańsk. Cmentarz na Zaspie (Cmentarz Ofiar Hitleryzmu, ul. Chrobrego 80), kwatera II.

Kazimierz Rasiński (1902–1939), pochowany na cmentarzu na Zaspie pod zniekształconym nazwiskiem „Gracziński” 13 września 1939 roku, żołnierz WP, radiotelegrafista. Urodził się 1 marca 1902 roku w Parchocinie, gmina Pawtów, powiat stopnicki na Kielecczyźnie. Jego rodzicami byli Józef i Katarzyna z Wojtałów Rasińska. Skończył sześć klas szkoły powszechnej. Pracował w „Hucie Bankowej” w Dąbrowie Górniczej. Od 1923 roku w służbie wojskowej, w latach 1923–1924 poborowy w pułku radiotelegrafistów, następnie uczęszczał do Szkoły Podoficerskiej w Centrum Wyszkozenia Łączności w Zegrzu. Po skończeniu szkoły i otrzymaniu kwalifikacji radiotelegrafisty skierowano go do służby w swoim macierzystym pułku, gdzie służył jako podoficer zawodowy w stopniu sierżanta. Dnia 3 października 1934 roku decyzją szefa Biura Personalnego MSW przeniesiony do rezerwy – miało to związek z powołaniem nowego etatu na Westerplatte. We wrześniu 1939 roku, po kapitulacji K. Rasińskiego wraz z resztą załogi przetransportowano na Biskupią Górkę w Gdańsku. Zgodnie z relacją ogniomistrza Leonarda Piotrowskiego po zabraniu przez Niemców Rasińskiego na przesłuchanie ślad po nim zaginął. Po wojnie odnaleziono jego grób na cmentarzu na Zaspie, gdzie oprócz niego spoczywa Jan Czywil – raniony 7 września 1939 roku, zmarły w wyniku ran.

Jan Czywil (1915?–1939). Do WST na Westerplatte trafił 8 czerwca 1939, odkomenderowany z 2. Morskiego Batalionu Strzelców w Gdyni wraz z 14 innymi żołnierzami z tej jednostki. Początkowo w obsadzie placówki „Prom”. Rozkazem dziennym Komendanta WST Nr 241 z 31 sierpnia 1939 przydzielony do pełnienia służby w wartowni Nr 1, gdzie przebywał podczas walk o Westerplatte. Rano 7 września 1939 trafiony pociskiem w szczękę i szyję. Po kapitulacji umieszczony przez Niemców w gdańskim szpitalu. Zmarł z odniesionych ran tego samego dnia o godzinie 21.35. Odznaczony pośmiertnie Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari (1945).

Józef Dulemba (zm. 1939) (wcześniej n/n, dane uzyskane przez Stanisławę Górnikiewicz). Żołnierz WP pochowany na cmentarzu na Zaspie w pierwszej połowie września 1939 r. Pochodził ze wsi Bodzentyn położonej w województwie kieleckim.

Piotr Buder (zm. 1957). Plutonowy, członek załogi Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. W latach 1937–1938 służył w 1 pułku legionów w Wilnie. Od lata 1938 roku przeniesiony do Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, gdzie trafił 20 września 1938 r. Służył jako trzeci plutonowy zawodowy. We wrześniu 1939 r. był obrońcą składnicy jako dowódca wartowni nr 1. Następnie trafił do niewoli niemieckiej, do 1945 r. przebywał w Stalagu I A, numer jeniecki 1872. Po zakończeniu II wojny światowej przyjechał do Warszawy, gdzie zamieszkał na stałe. Zmarł 2 września 1957 r. w Gdańsku, podczas wizyty na zjeździe westerplątczyków.

Gdańsk. Bazylika św. Brygidy (podziemia), tzw. Krypta Czaszek.

Henryk Sucharski (1898–1946). Urodzony 12 listopada 1898 r. w Gręboszowie. W 1917 r.

został absolwentem II Carsko - Królewskiego Gimnazjum w Tarnowie. W tym samym roku został powołany do armii austriackiej. Przydzielono go do 32. Pułku Strzelców w Bochni. Wiosną 1918 r. został odkomenderowany w szeregi 9. Kompanii 32. Pułku Strzelców. Formacja ta brała udział w walkach na froncie włoskim. W lutym 1919 r. dołączył do szeregów Wojska Polskiego i rozpoczął służbę w 16. Pułku Piechoty WP w Tarnowie. Brał udział w walkach na froncie litewsko - białoruskim, a w połowie 1920 roku również na froncie ukraińskim. Po zakończeniu wojny polsko - bolszewickiej Henryk Sucharski pozostał w Wojsku Polskim. W 1928 r. rozpoczął służbę w Szkole Podchorążych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej. W okresie od 1930 roku do 1938 roku stał na czele batalionu oraz kompanii w 35. Pułku Piechoty stacjonującego w Brześciu nad Bugiem. Dnia 3 grudnia 1938 r. Henryk Sucharski objął komendę Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Dnia 7 września 1939 roku mjr. Sucharski trafił do niewoli niemieckiej. W czasie II wojny światowej mjr Sucharski przebywał w kilku obozach jenieckich. Po zakończeniu wojny dołączył do 2. Korpusu Polskiego. Zmarł 30 sierpnia 1946 roku i został pochowany na Polskim Cmentarzu Wojskowym w miejscowości Casamassima. W 1971 r. szczątki mjr. Sucharskiego zostały przewiezione do Polski i pochowane na Westerplatte.

Gliwice. Cmentarz parafialny (Gliwice-Bojków, ul. Plonowa).

Edward Szewczuk (1892-1964). Urodzony 18 lutego 1892 r. w Podhorcach (powiat złotowski). Służbę wojskową rozpoczął w 1918 r. Służył w II Batalionie Mostów Kolejowych. Na Westerplatte został przeniesiony w 1930 r. na etat dowódcy oddziału technicznego. Po kapitulacji wzięty do niewoli, w której przebywał do 1945 r. Po wojnie osiadł w Legionowie. Zmarł w Gliwicach-Bojkowie. Za udział w obronie Westerplatte odznaczony między innymi orderem Virtuti Militari. Honorowy obywatel Gdańska.

Michał Plewak (1910-1982). Urodzony 15 stycznia 1910 r. w Podhorcach (powiat złotowski). Służbę wojskową odbywał w latach 1919-1922 w żandarmerii wojskowej w Warszawie. W 1939 r. zatrudniony na Westerplatte w charakterze murarza. Podczas działań wojennych obrońca placówki „tor kolejowy”. Po kapitulacji wzięty do niewoli, w której przebywał do 1945 r. Po zakończeniu wojny powrócił do rodzinnej miejscowości. Następnie przeniósł się na Śląsk. Zmarł 2 maja 1982 r. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Honorowy obywatel Gdańska.

Iłża. Cmentarz parafialny (ul. Powstania Styczniowego).

Władysław Drózdź (1915-1946). Ur. 20 lipca 1915 r. w Chwałowicach. Do służby wojskowej został powołany w 1937 r. do 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach. 17 marca 1939 r. przybył na Westerplatte w stopniu starszego legionisty jako karabinowy', gdzie 21 maja został mianowany do stopnia kaprała. W czasie obrony walczył w obsłudze wartowni nr I. Był ranny. W niewoli przebywał do 1943 r. w Stalagu I A. Po udanej ucieczce do Pakostawia ukrywał się na strychu w czworakach u brata Stefana. Poszukiwany przez żandarmerię w kwietniu 1943 r. po ujawnieniu się został skierowany do pracy w ogrodnictwie w pakostawskim majątku znajdującym się pod zarządem niemieckim. 11 stycznia 1945 r.

został wywieziony w okolice Wrocławia, gdzie pracował przy naprawie torów kolejowych. 20 czerwca 1945 r. chory i skrajnie wycieńczony powrócił do domu. Zmarł 30 kwietnia 1946 r. W 1994 r. na jego mogile z inicjatywy Związku Harcerstwa Polskiego umieszczono tabliczkę z napisem „Obrońca Westerplatte”.

Jarosław (woj. podkarpackie). Cmentarz Komunalny – Nowy w Jarosławiu (ul. Krakowska 54). Sektor 15, rząd 22, nr grobu 19.

Władysław Goryl (1910–2000). Urodzony w Jarosławiu. Służbę wojskową odbył w 3. Pułku Piechoty w Jarosławiu. Na Westerplatte przybył 17 marca 1939 r. W czasie obrony był dowódcą wartowni nr 4. Po kapitulacji został wywieziony do obozu jenieckiego Stalag I A. Po 1945 r. pracował jako magazynier i brygadzysta w Jarosławiu.

Jarosław (woj. podkarpackie). Stary Cmentarz – Stary (ul. Cmentarna). Sektor 23, rząd 7, nr grobu 11.

Józef Bieniasz (1908–1967). Urodzony w Soninie k. Łańcuta. Uczył się w Gimnazjum w Łańcucie. Służbę wojskową odbywał w 3. Pułku Piechoty Legionów w Jarosławiu. Na Westerplatte przybył 17 marca 1939 r. W czasie walk był dowódcą moździerzy. Został ciężko ranny w pierś. Po kapitulacji przebywał w szpitalu a następnie w Stalagu I A. Po wojnie pracował w Jarosławiu jako pracownik umysłowy.

Kazimierza Mała (woj. świętokrzyskie, gm. Kazimierza Wielka). Cmentarz Parafialny, sektor F, grób 1615.

Józef Michalik (1915–1987). Syn Błażeja i Rozalii z Walczaków. Ukończył cztery oddziały szkoły powszechnej w Bejskach. W latach 1938–1939 odbywał służbę wojskową w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach, skąd na Westerplatte przybył 31 marca 1939 r. w stopniu legionisty jako celowniczy karabinu maszynowego. W czasie obrony walczył na placówkach „Prom” i „Tor kolejowy”. Był kontuzjowany. Po kapitulacji wzięty do niewoli do Stalagu I A. W grudniu 1940 r. z powodu utraty zdrowia zwolniony do domu. Pomagając bratu w gospodarce działał równocześnie w oddziałach partyzanckich na terenie powiatu pińczowskiego. Po wojnie w 1946 r. ożenił się w Zbeltowicach. W 1985 r. otrzymał rentę inwalidy wojennego. Miał czworo dzieci, z których troje zmarło mając kilka miesięcy. Pośmiertnie odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Kazimierza Wielka (woj. świętokrzyskie). Cmentarz Parafialny, kwatera 11, aleja 4, grób 5 [Stefan Gajda], sektor B4, rząd B, grób 9 [Jan Stradomski].

Stefan Gajda (1915–1991). Syn Józefa i Marianny. Ukończył 5 oddziałów szkoły powszechnej. Przed powołaniem do wojska pracował w gospodarstwie rodziców. W latach 1938–1939 czynną służbę wojskową odbywał w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach, skąd 31 marca 1939 r. przybył na Westerplatte jako celowniczy. W czasie obrony był celowniczym ckm. Był kontuzjowany. Z niewoli jenieckiej zwolniony z powodu złego stanu zdrowia w 1940 r. Powrócił do rodzinnej wsi i pomagał bratu w prowadzeniu przejętej po

rodzicach gospodarki. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Jan Stradomski (1909–1970). Ukończył cztery klasy gimnazjum. Służył w wojsku w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach od 1931 r. Na Westerplatte przybył 17 marca 1939 r. w stopniu kaprała. W czasie obrony na stanowisku zastępcy dowódcy placówki „Przystań”. Do 5 maja 1944 r. jako jeńiec wojenny (numer 1509) przebywał w Stalagu I A (Stablack) i Stalagu I B. Po wojnie w 1947 r. przyjechał do Kazimierzy Wielkiej i rozpoczął pracę w Cukrowni „Łubna”. 18 czerwca 1966 r. zawarł związek małżeński z Zofią Malarą. Pośmiertnie odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Klecza Dolna (pow. wadowicki). Cmentarz przyklasztorny Collegium Marianum.

Leon Bemke (1897–1984). Urodził się w rodzinie kaszubskiej w Tupadłach. Ukończył Gimnazjum Księży Pallotynów na Kopcu. W 1925 r. uzyskał święcenia kapłańskie. W 1934 r. został wysłany do Wolnego Miasta Gdańsk w celu objęcia opieki duszpasterskiej nad polską ludnością. Od września 1936 r. był kapelanem załogi Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. 1 września 1939 r. nie zdołał dotrzeć na Westerplatte, gdyż został aresztowany przez policjantów niemieckich. Dzięki zabiegom dyplomatycznym został zwolniony. Udało mu się przedostać na Litwę, a stamtąd do Szwecji. Przedostał się do Francji, gdzie kapelanem 2 Warszawskiego Pułku Artylerii Lekkiej 2 Dywizji Strzelców Pieszych. Po wojnie przebywał we Francji i USA. Do kraju wrócił na stałe w 1976 r.

Kołczewo (gm. Wolin). Cmentarz Komunalny (ul. Zwycięstwa 28), sektor B2, rząd 1, nr grobu 7.

Konstanty Żurawski (1916–1999). Urodzony 2w kolonii Sorokino. Strzelec. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Służbę wojskową pełnił w 3. Batalionie Saperów Wileńskich. 30 lipca 1939 r. przybył na Westerplatte, w czasie obrony był w obsadzie wartowni nr 6 „koszary”. Jako jeńiec wojenny trafił do Stalagu I A, pracował przymusowo w niemieckim przemyśle. Uciekł z niewoli wiosną 1944 r. Od 1945 r. walczył w 11. Samodzielnej Brygadzie Przeciwpancernej Ludowego Wojska Polskiego. Mieszkał w Wisłęce. W 1990 r. otrzymał nominację na ppor.

Kozłów (pow. jędrzejowski, gm. Małogoszcz). Cmentarz stary, sektor B, grób 277 [Bolesław Więckowicz], sektor E, grób 614 [Jan Zdeb].

Bolesław Więckowicz (1915–1969). Przed wojną ukończył 4 klasy szkoły podstawowej. Od najmłodszych lat zmuszony był wykonywać różne prace dorywcze z racji tego, że był pólserotą. Stałą pracę otrzymał w 1937 r., zatrudniając się na kolei w Jędrzejowie. Do zasadniczej służby wojskowej powołany w 1938 r. W składnicy Westerplatte pełnił służbę wartowniczą od 5 kwietnia 1939 r. jako starszy legionista, jednak 1 lipca został awansowany na kaprała. W czasie obrony Westerplatte walczył w wartowni nr 1, w czasie walk został ogłuszony i ranny. Po kapitulacji trafił do obozu jenieckiego z którego powrócił dopiero w 1945. Po powrocie do Polski dokończył zakres szkoły podstawowej, ukończył kurs specjalistyczny i został toromistrzem. Zginął tragicznie w czasie pełnienia obowiązków

służbowych potrącony przez pociąg. Pośmiertnie odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Jan Zdeb (1915–1989). Syn Wincentego i Katarzyny z Jastrzębów. Ukończył czteroletnią szkołę powszechną w Wiśniczu. Przed powołaniem do wojska pomagał ojcu w gospodarstwie, pracując równocześnie w pobliskim majątku. Ożenił się w 1936 r. z Leokadią Wroną. Do odbycia służby wojskowej powołany został w 1938 r. do 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach. Na Westerplatte przybył 17 marca 1939 r. jako karabinowy. W czasie obrony początkowo walczył na placówce „Prom”, a po jej zniszczeniu w obsadzie wartowni nr I. Po kapitulacji jako jeńiec wojenny przebywał w Stalagu I A, wykonując prace budowlane i polowe do wiosny 1945 r. Wraz z wycofującymi się przed linią frontu Niemcami został ewakuowany na Suwalszczyznę. Podczas próby ucieczki schwytyany i osadzony w Stutthofie. W przebraniu kobiety jeszcze tego samego dnia udało mu się zbiec. 23 maja 1945 r. był już w Lasochowie. Najpierw rozpoczął pracę w Państwowym Gospodarstwie Rolnym, następnie wykonywał pracę chałupniczą (obuwie) dla Zakładu Rzemieślniczego w Kielcach. W latach 60. pracował w Fabryce Cegły Silikatowej w Ludyni, a w 70. w Cementowni Małogoszcz. Był prezesem Koła ZSL w Lasochowie i sekretarzem gromadzkiej organizacji w Kozłowie. Na emeryturę przeszedł w 1976 r. Rentę inwalidy wojennego otrzymał w 1986 r. Nominację na stopień ppor. w stanie spoczynku – w 1989 r. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Kraków. Cmentarz Wojskowy (ul. Prandoty), kwatera: 6 WOJ, rząd: 6, miejsce: 4 pas podoficerski.

Mieczysław Słaby (1905–1948). Urodził się w Przemyślu. W 1933 r. ukończył studia medyczne na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Dwa lata później został powołany, jako lekarz, do wojska. Służył m.in. w 38 Pułku Piechoty Strzelców Lwowskich. Od sierpnia 1939 r. był lekarzem w Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Opiekował się rannymi w czasie obrony półwyspu. Następnie został, pomimo posiadania stopnia oficerskiego, umieszczony w Stalagu. Po zakończeniu wojny jako lekarz został przydzielony do ambulatorium VIII Oddziału Wojsk Ochrony Pogranicza w Przemyślu. W listopadzie 1947 r. został aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa. W wyniku brutalnego śledztwa zmarł w więzieniu na Montelupich w Krakowie.

Kraków. Cmentarz Rakowicki (ul. Prandoty), kwatera: LXVII, rząd: pld 1, miejsce: 4.

Franciszek Dąbrowski (1904–1962). Urodził się w Budapeszcie. Służył w Wojsku Polskim od 1918 r. Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w Warszawie i rozpoczął służbę w 3. Pułku Strzelców Podhalańskich w Bielsku. Od 1937 r. służył w Wolnym Mieście Gdańsku jako zastępca komendanta Oddziału Wartowniczego Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Był jednym z kierujących walkami obronnymi Westerplatte we wrześniu 1939 r. Wojnę spędził w obozach jenieckich. Po 1945 r. służył w marynarce wojennej. Współtworzył organizację kombatancką – Związek Obrońców Westerplatte. W związku ze służbą wojskową wstąpił do PPR. W 1950 r. został usunięty z partii i zwolniony ze służby.

Krynki (pow. starachowicki, gm. Brody). Cmentarz w Krynkach.

Józef Kutera (1915–1965). W latach 1938–1939 odbywał czynną służbę wojskową w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach, skąd na Westerplatte przybył 5 kwietnia 1939 r. w stopniu starszego legionisty jako celowniczy moździerzy. W czasie obrony był w obsłudze moździerzy, a po ich zbombardowaniu miał wyznaczone stanowisko obserwacyjne w rejonie wartowni nr 5. Po kapitulacji jako jeńiec wojenny przebywał w Stalagu I A, skąd był wysyłany do prac polowych w okolicznych gospodarstwach niemieckich. Po zakończeniu wojny wiosną 1945 r. powrócił do rodzinnej wsi Brody. Pracował jako wykwalifikowany cieśla.

Legionowo, kwatera wojenna

Karol Szwedowski, s. Jacentego i Józefy, ur. 4 października 1878 r. w Chrzastowie (ob. część Koniecpola), zm. 30 sierpnia 1941 r. w Legionowie.

W grudniu 1927 r. został dyplomowanym mistrzem budowlanym Cechu Rzemiosł miasta Pułtusk. W kwietniu 1934 r. wyjechał z Legionowa do Gdańska, gdzie został przyjęty do pracy w Wojskowej Składnicy Transportowej na Westerplatte w charakterze konserwatora budynków. Przy pracach budowlanych zatrudniany był sezonowo do sierpnia 1939 r. W czasie obrony Westerplatte opiekował się rannymi żołnierzami oraz – w miarę możliwości – przygotowywaniem posiłków dla walczących. Po kapitulacji Westerplatte trafił do obozu Stutthof, skąd został zwolniony 24 sierpnia 1940 r. Zmarł 30 sierpnia 1941 r. na Bukowcu w Legionowie i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

Lidzbark Warmiński, kwatera 58, rząd 22

Antoni Szapiel urodził się 31 stycznia 1915 r. W 1937 r. został powołany do czynnej służby wojskowej w stopniu szeregowca. Służył w 2. Morskim Batalionie Strzelców w Gdyni-Redłowie. Na Westerplatte przybył 8 VI 1939 r. Od jesieni 1939 r. brał udział w obronie placówki „Przystań”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu I A do maja 1945 r. Zmarł 22 czerwca 1957 r.

Łobez (woj. zachodniopomorskie). Cmentarz Komunalny (ul. Wojska Polskiego 11), sektor VIII, rząd 18, nr grobu 9.

Bronisław Stecewicz (1916–1987). Urodzony w kolonii Obuchy. Strzelec. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. 21.03.1939 r. wcielony do 85. Pułku Piechoty w Nowej Wilejce. 7.08.1939 r. przybył na Westerplatte, w czasie obrony był w obsadzie wartowni nr 1. Jako jeńiec wojenny trafił do Stalagu I A. Mieszkał w Łobzie.

Łódź. Cmentarz rzymskokatolicki pw. św. Rocha (ul. Zgierska 141), kwatera St 8, rząd 6, grób nr 8-9 (grób symboliczny).

Józef Pełka (1899–1951). Urodził się 28 stycznia 1899 r. w Pabianicach. Na Westerplatte przybył w stopniu starszego sierżanta z 2. Pułku Piechoty Legionów z Sandomierza 17

marca 1939 r. Latem 1939 r. awansowany przez Ministra Spraw Wojskowych do stopnia chorążego. W Wojskowej Składnicy Tranzytowej pełnił obowiązki szefa oddziału wartowniczego. W czasie obrony współdziałał z mjr. Henrykiem Sucharskim i kpt. Franciszkiem Dąbrowskim. Po kapitulacji przebywał w Oflagu II C w Woldenburgu (nr jeńca 400). Natomiast jesienią 1944 r. został przeniesiony do Stalagu IV B Mühlberg w Saksonii. Zmarł 16 lipca 1951 r. w sanatorium przeciwgruźliczym w Otwocku. Jego żona Zofia była więźniarką Ravensbrück. Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Orderu Virtuti Militari (1990).

Łódź. Cmentarz komunalny Zarzew (ul. Stanisława Przybyszewskiego 325), kwatery VII, rząd 2, grób nr 8.

Franciszek Żołnik (1916–2003). Urodził się 24 stycznia 1916 r. w Kijowie. Był synem Aleksandra i Zofii z Popławskich. W 1918 r. przybył z rodziną do Polski. 2 listopada 1937 r. został powołany do wojska do Małkini. W październiku 1938 r. skierowany do 14. Dywizjonu Artylerii Konnej w Białymstoku. 30 lipca 1939 r. przybył na Westerplatte. W czasie walk pełnił służbę jako kanonier – ładowniczy armaty 75 mm, a następnie jako obsługa ckm w rejonie toru kolejowego pomiędzy basenem a wartownią nr 3. Po kapitulacji wywieziony do obozu jenieckiego Stalag 1A. Od wiosny 1940 r. pracował przymusowo w gospodarstwie. Po wojnie przyjechał do Łodzi, gdzie pracował jako brakarz i cieśla. W 1974 r. przeszedł na rentę z powodu wrzodów żołądka. W 1989 roku został mianowany do stopnia podporucznika w stanie spoczynku. Zmarł 7 maja 2003 r. w Łodzi. Odznaczony Medalem Zwycięstwa i Wolności, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Miasta Łodzi”, Medalem „Za udział w wojnie Obronnej 1939”, Krzyżem Srebrnym Orderu VM, Medalem 1000-lecia Miasta Gdańska oraz Odznaką Honorową Związku Kombatantów RP i BWP.

Mniów (woj. świętokrzyskie). Cmentarz Parafialny, sektor A, grób 1818.

Stefan Kulczyński (1915–1982). Syn Szczepana i Józefy. Ukończył cztery oddziały szkoły powszechnej. W latach 1938-1939 odbywał czynną służbę wojskową w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach. Przybył na Westerplatte 5 kwietnia 1939 r. w stopniu starszego legionisty jako karabinowy. 21 sierpnia 1939 r. awansowany do stopnia kaprała. W czasie obrony był w obsadzie placówki „Prom”, a po jej upadku w wartowni nr 1. Po kapitulacji wywieziony przez Niemców do Stalagu I A. Następnie przetransportowany pod granicę francuską do miejscowości Willfradt. Po wyzwoleniu przez wojska amerykańskie wczesną wiosną 1945 r. wrócił do kraju i przez dwa lata pracował w Zakładach Metalowych w Skarżysku Kamiennej. Do przejścia na emeryturę był robotnikiem budowlanym w Kieleckich Zakładach Budownictwa Miejskiego. Odznaczony pośmiertnie Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Niebylec (pow. strzyżowski). Cmentarz parafialny (Niebylec 36), sektor: C, ID grobu: 397.

Jan Ziomek (1898–1978). Urodzony we Lwowie. W 1918 r. brał udział w obronie Lwowa. 19

czerwca 1939 r. został przyjęty do pracy na Westerplatte w charakterze szofera. W czasie obrony walczył na wartowni nr 6. Po kapitulacji został wywieziony do Stalagu I A. Po zwolnieniu ze szpitala obozowego w 1942 r. powrócił do Domaradza. Został zaprzysiężony do Armii Krajowej jako radiomechanik. Po wojnie pracował przy regeneracji sprzętu.

Oborniki Śląskie (woj. dolnośląskie). Cmentarz (ul. Siemianicka).

Stanisław Salwirak (1915–1999). Urodzony 5 listopada 1915 r. w Kostrzeszynie na ziemi kieleckiej. W latach 1938–1939 odbywał służbę wojskową w 4. Pułku Piechoty w Kielcach. Na Westerplatte przybył 31 marca 1939 r. W czasie obrony placówki we wrześniu 1939 w stopniu starszego legionisty walczył w wartowni nr 4. Po kapitulacji został osadzony w obozie jenieckim Stalag I A. Po półrocznym pobycie wywieziony go do Westfalii, skąd skierowano do pracy. W lutym 1942 r. przedostał się w rodzinne strony. Po trzech miesiącach ukrywania się schwytany przez niemiecką żandarmerię. Został wywieziony na roboty przymusowe w głąb Rzeszy. Po raz drugi udało mu się uciec, po czym wrócił w rodzinne strony. Tam nawiązał kontakt z Armią Krajową i wstąpił w jej szeregi pod pseudonimem „Wrona”. We wrześniu 1945 r. zajął gospodarstwo we wsi Rościszawice gm. Oborniki Śląskie.

Oświęcim. Cmentarz Komunalny w Oświęcimiu ul. Wiklinowa 5), sektor: F, rząd: B, nr grobu: 7_8.

Franciszek Wolas (1916–1989). Urodził się w Gierałtowicach koło Wadowic. W latach 1938–1939 odbywał służbę wojskową m.in. na Westerplatte. Brał udział w obronie półwyspu. Po kapitulacji został osadzony w obozie dla jeńców wojennych, a stamtąd wysłany w 1940 r. na roboty przymusowe do Ławy w Prusach Wschodnich. Od 1946 r. pracował jako ślusarz w Zakładach Chemicznych w Oświęcimiu. Od 1976 r. był na emeryturze.

Otfinów (pow. tarnowski, gm. Żabno). Cmentarz parafialny.

Michał Łata (1915–1995). Urodził się w Siedliszowicach. W latach 1938–1939 został powołany do wojska. Służył w II Batalionie Morskim w Gdyni, a od czerwca 1939 r. w Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. W czasie obrony półwyspu został ranny. Następnie przebywał w Stalagu, skąd został wysłany na roboty przymusowe. Po wojnie zamieszkał w Bielawie na Dolnym Śląsku. Tam pracował fizycznie aż do przejścia na emeryturę w 1975 r.

[Piekoszów \(pow. kielecki\). Cmentarz, kwatera 5, rząd 3, grób 12.](#)

Stanisław Zych (1914–1997). Syn Jana i Jadwigi. Ukończył cztery oddziały szkoły wiejskiej. Przed powołaniem do wojska pracował w kamieniołomach w Jaworzni. W latach 1938–1939 czynną służbę wojskową odbywał w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach. Na Westerplatte przybył 31 marca 1939 r. jako legionista ze specjalizacją celowniczy karabinów maszynowych. W czasie obrony walczył w wartowni nr 5, gdzie został ciężko

kontuzjowany i ranny w głowę. Po kapitulacji wywieziono go do Stalagu I A. Przez pięć lat niewolniczej tułaczki zmieniał miejsca pracy u bauerów. Po wyzwoleniu wiosną 1945 r. powrócił do rodzinnej wsi, gdzie podjął pracę w kamieniołomach. Coraz bardziej dawał o sobie znać uraz psychiczny, jako pozostałość po przeżyciach wojennych. Unikał ludzi, nie rozmawiał prawie z nikim na temat swojej przeszłości. Nominację na stopień ppor. w stanie spoczynku otrzymał w 1989 r.; rentę inwalidy wojennego w 1990 r. Po śmierci żony mieszkał samotnie. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Pierzchnica (woj. świętokrzyskie). Cmentarz Parafialny.

Edward Rokicki (1914–1989). Syn Michała i Marianny z domu Czubatów. Ukończył cztery oddziały szkoły powszechnej. Przed powołaniem do wojska był robotnikiem leśnym w miejscowości Szczecno [gmina Daleszyce] koło Kielc.

W latach 1938–1939 r. odbywał czynną służbę wojskową w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach. Służbę na Westerplatte pełnił od 5 kwietnia 1939 r. jako saper. W czasie obrony walczył na placówce "Przystań". Był ranny. W niewoli przebywał w obozie Stalag I A, pracując w niemieckich folwarkach. 12 stycznia 1941 r. zbiegł i powrócił na Kielecczyznę. Wstąpił do oddziałów partyzanckich – do brygady Sobiesiaka (ps. Barabasza) i do wyzwolenia pod pseudonimem Młot walczył z okupantem. Po wyzwoleniu ujawnił się i pracował jako robotnik leśny w Leśnictwie Szczecno z siedzibą w Pierzchnicy. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Poznań. Cmentarz komunalny „Junikowo”.

Zdzisław Kręglewski (1912–1987). Podporucznik Wojska Polskiego II RP, obrońca Westerplatte, odznaczony orderem wojennym Virtuti Militari - służbę oficera rozpoczął w 69 Pułku Piechoty w Gnieźnie jako dowódca plutonu, 4 sierpnia 1939 został przeniesiony na Westerplatte, gdzie objął dowództwo placówki „Przystań”. Placówka ta miała za zadanie blokowanie przejścia przez kanał od strony południowo-zachodniej. Placówka istniała do ostatniego dnia obrony i nie została zdobyta przez Niemców.

Rogów (pow. brzeziński). Cmentarz parafialny w Rogowie (ul. Żeromskiego 25), nr grobu 1580.

Józef Łomako (1916–1993). Urodzony 8 października 1916 we wsi Leońce (gm. Wołma, pow. nowożyński, woj. nowogródzkie). Syn rolnika Jana i Zofii zd. Leonec. 21 marca 1939 r. powołany do 86. Pułku Piechoty w Mołodecznie, skąd na Westerplatte przybył 13 sierpnia 1939 r. Podczas obrony wyznaczony do obserwacji działań nieprzyjaciela od strony wody i z powietrza przy budce telefonicznej zlokalizowanej w prowizorycznym stanowisku schronu ziemnego. Jeniec wojenny, a później, od 22 grudnia 1941 r. robotnik przymusowy. Po wojnie zamieszkał we wsi Józefów (pow. brzeziński, gm. Rogów, woj. łódzkie) i pracował jako stolarz w Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Rogowie. W 1990 r. awansowany na stopień podporucznika w stanie spoczynku. Odznaczony m. in.: Medalem „Za udział w wojnie obronnej 1939”, odznaką honorową „Za zasługi dla Miasta Gdańska”, Srebrny

Krzyżem Orderu VM. Zmarł 1 lipca 1993 r.

Rzepin (woj. lubuskie). Cmentarz Komunalny (ul. Słowackiego), sektor 1, rząd 3, nr grobu 54.

Henryk Chrul (1918–1989). Urodzony w Poddubnie. Kapral. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. 12 października 1935 wcielony do 2 Pułku Piechoty Legionów w Sandomierzu, 11 listopada 1936 r. odkomenderowany do I Batalionu Detaszowanego 2. Pułku Piechoty w Staszewie. Podoficer Zawodowy. 17 marca 1939 r. przybył na Westerplatte, w czasie obrony był dowódcą placówki "Łazienki". Ranny. Jako jeńiec wojenny trafił do Stalagu I A. Mieszkał w Rzepinie.

Sarnówek Duży (pow. ostrowiecki, gm. Bodzechów). Cmentarz Parafialny.

Czesław Kołton (1915–1983). Ukończył dwa oddziały szkoły powszechnej. W latach 1938–1939 odbywał czynną służbę wojskową w 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach, skąd przybył na Westerplatte 31 marca 1939 r. jako celowniczy ckm. W czasie walki był w obsadzie placówki „Prom”, a po jej zniszczeniu w wartowni nr I. Jako jeńiec wojenny pracował w majątkach niemieckich do końca wojny. Powrócił do kraju schorowany i przez całe życie zajmował się pracą na roli. Odznaczony pośmiertnie Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Skarżysko Kościelne (pow. skarżyski). Cmentarz Parafialny, sektor E, rząd 10, grób 3.

Władysław Stopiński (1915–2010). W marcu 1939 r. przeniesiony do Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. W czasie jej obrony walczył na placówce „Prom”. Po kapitulacji dostał się do niemieckiej niewoli w stalagu. Po wojnie pracował w PKP w Skarżysku-Kamiennej jako komendant Służby Ochrony Kolei, nastawniczy, kierownik pociągów towarowych i majster w warsztatach wagonowych. Pełnił też funkcję drugiego sekretarza egzekutywy PZPR. W 1975 r. przeszedł na emeryturę. W 1995 r. głośnym echem odbiło się zaproszenie przez niego na obchody swoich 80. urodzin Martina Menzla – celowniczego z pancernika „Schleswig-Holstein”. Podczas mszy świętej doszło do symbolicznego pojednania obu kombatantów. 1 września 2009 r. otrzymał honorowe obywatelstwo Skarżyska-Kamiennej w uznaniu zasług dla ojczyzny i pracy na rzecz miasta. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Skarniewice. Cmentarz pw. Św. Józefa (ul. J. Kozińskiego), kwatera 1, rząd 5, nr grobu 44.

Eugeniusz Jażdż (1914–1975). Urodzony 1 kwietnia 1914 roku w Milejowie, (pow. Piotrków Trybunalski). Syn Franciszka i Apolonii. Ukończył szkołę powszechną. W latach 1937–1938 odbywał służbę czynną w 33. Pułku Piechoty. W marcu 1938 r. skierowany na Westerplatte w stopniu starszego strzelca, awansowany w dniu 14 sierpnia 1938 r. na stopień kaprała. W czasie obrony Wojskowej Składnicy Tranzytowej walczył początkowo w pobliżu elektrowni,

a następnie, po zbombardowaniu wartowni nr 5, na placówce „Tor kolejowy”. Po wojnie zamieszkał w Skierniewicach, pracował jako ślusarz. Zmarł 2 stycznia 1975 r. Odznaczony Medalem za Odrę, Nysę i Bałtyk, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Odznaką Grunwaldzką, Medalem „Zasłużony na Polu Chwały”, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski.

Sławków (woj. śląskie). Cmentarz parafialny (ul. gen. J. Hallera), kwatery nr 3, grób nr 1.

Bronisław Grudziński (1911–1992). Urodzony 4 lutego 1911 r. w Sławkowie (powiat będziński). Służbę wojskową rozpoczął w 1933 r. w 2 Pułku Piechoty Legionów w Sandomierzu. Na Westerplatte skierowany w 1939 r. Podczas jego obrony pełnił funkcję dowódcy wartowni nr 2. W czasie walk ranny trafił do obozu jenieckiego. W 1945 r. zwolniony z niewoli powrócił do Sławkowa. W latach 1945-1949 ponownie służył w wojsku. Zmarł w Sławkowie 4 stycznia 1992 r. Za udział w obronie Westerplatte odznaczony między innymi orderem Virtuti Militari oraz uhonorowany tytułem honorowego obywatela Gdańska.

Stalowa Wola Cmentarz Parafialny Matki Bożej Szkaplerznej

Bronisław Kochan (1916-1990). Urodził się 8 sierpnia 1916 r. we wsi Charzewice w powiecie rozadowskim. Na Westerplatte został skierowany 5 kwietnia 1939 r. W czasie obrony był zastępcą dowódcy wartowni nr 3. Zmarł 13 lipca 1990 r.

Staniewice (woj. zachodniopomorskie, gmina Postomino). Cmentarz Komunalny, sektor A, rząd 2 nr grobu 21.

Jan Kurczyk (1915–1993). Urodzony w Peterschagen, syn Antoniego. Strzelec. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Wiosną 1938 r. powołany do 86. Pułku Piechoty w Mołodecznie. 31 lipca 1939 r. przybył na Westerplatte, został przydzielony do obsługi centrali telefonicznej. Jako jeńiec wojenny trafił do Stalagu I A. Mieszkał w Staniewicach. W 1990 r. otrzymał nominację na ppor.

Starachowice. Cmentarz Komunalny (ul. Polna), sektor 27, rząd 9, grób 17 [Stanisław Bałtowski], sektor 13, rząd 8, grób 15 [Piotr Borowiec].

Stanisław Bałtowski (1915–1988). Po kapitulacji Westerplatte więzień Stalagu I A. Pod naciskiem Niemców podjął pracę w fabryce broni w Düsseldorfie. W styczniu 1943 r. przybył do Starachowic i zaczął pracować w majątku rolnym kierowanym przez Niemców w Pakosławiu. Następnie zatrudnił się w zakładach zbrojeniowych w Starachowicach. W tym czasie zawarł związek małżeński. Po ewakuacji zakładów starachowickich pracował jako tokarz w Watenstadt niedaleko Hanoweru. Po wyzwoleniu przez wojska amerykańskie i pobycie w obozie dla ozdrowieńców, przez Szczecin powrócił do Starachowic. Rozpoczął pracę w Fabryce Samochodów Ciężarowych. Na emeryturę przeszedł w 1975 r. Pośmiertnie odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Piotr Borowiec (1915–1994). Czynną służbę wojskową odbywał w 4. Pułku Piechoty w Kielcach. Służbę na Westerplatte pełnił od 5 kwietnia 1939 r. W czasie obrony walczył początkowo w obsłudze moździerzy, a po ich zbombardowaniu przy placówce "Tor kolejowy". Pięć i pół roku niewoli przepracował u bauera na gospodarstwie w pobliżu Holstein. Po oswobodzeniu przez oddziały angielskie w grudniu 1945 r. powrócił do Starachowic. Przez 31 lat pracował w transporcie kolejowym, przy rozładunku wagonów z urządzeniami fabrycznymi i węglem w Fabryce Samochodów Ciężarowych. W 1976 r. odszedł na emeryturę. Rentę inwalidy wojennego, a także nominację na stopień ppor. w stanie spoczynku i umundurowanie oficera WP otrzymał w 1990 r. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Stargard (woj. zachodniopomorskie). Cmentarz Komunalny (ul. Tadeusza Kościuszki), kwatera E01, rząd 13, nr grobu 1.

Jan Wojtowicz (1915–1991). Urodzony 11.02.1915 r. w Karsach Małych, syn Józefa. Starszy legionista. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Do służby wojskowej powołany w marcu 1938 r. wcielony do 4. Pułku Piechoty w Kielcach do 3 kompanii ckm. 31 marca 1939 r. przebył na Westerplatte, w czasie obrony był w obsadzie wartowni nr. 4, a następnie w obsadzie placówki „łazienki”. Jako jeńiec wojenny trafił do Stalagu I A. Po nieudanej próbie ucieczki przeniesiony w głąb Rzeszy. Mieszkał w Stargardzie. W 1990 r. otrzymał nominację na ppor.

Szczecin. Dąbie, Cmentarz Komunalny, kwatera, BIV rząd 9, nr grobu 5.

Stefan Nerć (1914–1980). Urodzony w Woli Sarbiewo. Pracownik kontraktowy. Czynną służbę wojskowa odbywał w I Batalionie Morskim w Wejherowie, skąd został przerzucony na Westerplatte. Po zakończeniu służby czynnej pozostawał na Westerplatte. 15 października 1938 r. został przyjęty do pracy w charakterze rzemieślnika kontraktowego. W czasie obrony pomagał lekarzowi przy pielęgnacji rannych. Okres okupacji przeżył w niewoli w Prusach Wschodnich. Mieszkał w Szczecinie.

Szczecin. Cmentarz Gołęciński (na terenie osiedla Gołęcino - Goctaw, przy zbiegu ul. Pokoju i ul. Strzałowskiej), kwatera 16, rząd 5, nr grobu 16.

Jan Zieliński (1915–1967). Urodzony w Bielinach, syn Józefa. Strzelec. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Czynną służbę wojskowa odbywał w 85. Pułku Piechoty w Nowej Wilejce. 30 lipca 1939 r. przebył na Westerplatte, w czasie obrony walczył w obsadzie działka ppanc. Mieszkał w Szczecinie.

Szczecin. Cmentarz Centralny (ul. Ku Słońcu 125A), kwatera KOM.A, rząd 1, nr grobu 1 [Zygmunt Dopierało], kwatera 101A, rząd 4, nr grobu 5 [Bronisław Żuk].

Zygmunt Dopierało (1920–1986). Urodzony w Warszawie. Strzelec. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Jako ochotnik czynną służbę wojskową rozpoczął w 77. Pułku Piechoty w Lidzie. 7 sierpnia 1939 r. przybył na Westerplatte, w czasie obrony był w

obsadzie placówki Prom, następnie wartowni nr 1. Ranny. Jako jeńiec wojenny trafił do Stalagu I A, skąd został przewieziony do obozu karnego w miejscowości Broweg koło Schleswig-Holsteinu. Mieszkał w Szczecinie.

Bronisław Żuk (1917–1994). Urodzony w Dajnowie. Strzelec. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Czynną służbę wojskową odbywał w 85. Pułku Piechoty w Nowej Wilejce. 7.08.1939 r. przybył na Westerplatte, w czasie obrony był w obsadzie placówki „Przystań”. Ranny. Jako jeńiec wojenny trafił do Stalagu I A, skąd został przewieziony do pracy w niemieckich gospodarstwach. Uciekł z niewoli jesienią 1943 r. Mieszkał w Szczecinie. W 1989 r. otrzymał nominację na stopień ppor.

Wałbrzych. Cmentarz komunalny (ul. Przemysłowa), sektor 2 rząd 18 grób nr 59.

Eugeniusz Grabowski (1914–2001). Urodzony 21 grudnia 1914 r. Kramarzewie na ziemi białostockiej. Powołany do służby wojskowej 5 listopada 1935 r. do 14. Dywizjonu Artylerii Konnej w Białymstoku. 15 maja 1936 r. jako prymus szkoły podoficerskiej został bombardierem, a 11 listopada 1936 r. mianowany kapralem. Od października 1937 r. był w wojsku kapralem nadterminowym. 10 stycznia 1939 r. został skierowany do szkoły podoficerskiej zawodowej w Centrum Wyszkozenia Artylerii w Toruniu. Na Westerplatte przybył 30 lipca 1939 r. W czasie obrony był dowódcą dział artyleryjskiego, a po jego rozbiciu zajął stanowisko ogniowe z lekkim karabinem maszynowym i granatami ręcznymi z obstrzałem na basen, bramę kolejową i morze, dla wypełnienia luki po utracie zbombardowanej wartowni nr 5. Był ranny odłamkiem w głowę i kontuzjowany. Do niewoli jenieckiej trafił do obozu Stalag I A. Po wojnie pierwszym zajęciem była praca na roli w Kramarzewie. W grudniu 1945 r. osiadł na stałe w Kowarach, pracując w handlu w Jeleniej Górze.

[Warszawa. Cmentarz Bródnowskim \(ul. św. Wincentego 83\), kw. 6 I VI 9.](#)

Jan Gryczman, s. Wojciecha i Katarzyny, ur. 10 listopada 1900 r. w Mokrej Stronie (ob. część Przeworska), zm. 19 lipca 1985 r. w Warszawie.

Ukończył sześć klas gimnazjum, a po zakończeniu nauki pracował jako robotnik fizyczny w cukrowni i młynie w Przeworsku. Na początku 1918 r. powołany został do służby w armii austriackiej, a po opuszczeniu jej szeregów podjął ponownie pracę w przeworskiej cukrowni.

W szeregach Wojska Polskiego od lutego 1920 r. W okresie od stycznia 1923 r. do marca 1939 r. w służbie zawodowej w WP w 3 Pułku Piechoty Legionów w Jarosławiu. Na Westerplatte od końca marca 1939 r. W chwili niemieckiego ataku na Westerplatte, w stopniu chorążego pełnił funkcję zastępcy dowódcy placówki „Prom”, a następnie przejął jej dowodzenie po rannym por. Leonie Pająku. Po odwróceniu żołnierzy do Wartowni nr 1 kierował nią aż do kapitulacji. W czasie walk został lekko ranny. Po kapitulacji, wzięty do niewoli trafił do obozu w Woldenbergu, gdzie przebywał do zakończenia wojny. Zmobilizowany przez RKU w Jarosławiu, od kwietnia 1945 r. służył w ludowym Wojsku

Polskim jako kwatermistrz m.in. w Modlinie i Włocławku. Szeregi armii opuścił w 1954 r. w stopniu kapitana. W kolejnych latach pracował w Odlewni i Emalierni w Grudziądzu, a następnie – przez ponad 20 lat – w spółdzielni inwalidów w Nowej Dębie. Pod koniec lat 70-tych przeniósł się do Warszawy. Ciężko chory, ostatnie lata życia spędził w stołecznym Domu Weterana ZBOWiD. Zmarł 19 lipca 1985 r., pochowany został na Cmentarzu Bródnowskim w Warszawie (kwatery 6 I VI 9). Odznaczony m.in. Brązowym Krzyżem Zasługi (1926), Medalem „Za długoletnią służbę” (1938), Medalem Zwycięstwa i Wolności (1946), Srebrnym Medalem „Zasłużonym na Polu Chwały” (1947), Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari (1953).

Warszawa. Cmentarz Wojskowy (Powązki Wojskowe) (ul. Powązkowska 43/45), kwatera B18 rz. 1.

Stefan Ludwik Grodecki, s. Jana i Karoliny, ur. 25 sierpnia 1903 r. w m. Niedźwiedź, pow. Limanowski, zm. 16 sierpnia 1968 r. w Warszawie. W 1923 r. zdał egzamin dojrzałości i rozpoczął praktykę zawodową w przedsiębiorstwie budowy maszyn „Zieleniewski” w Krakowie. Następnie rozpoczął studia na wydziale budowy maszyn Politechniki Gdańskiej, które przerwał w 1929 r. z powodu powołania do służby wojskowej (Szkoła Podchorążych w Dęblinie, 2 Pułk Lotniczy w Krakowie). We wrześniu 1930 r. przeniesiony został do rezerwy, a następnie rozpoczął pracę w Dyrekcji Kolei Państwowych w Gdańsku. W sierpniu 1934 r. przyjęty został do pracy w Wojskowej Składnicy Transportowej na Westerplatte (WST), gdzie odpowiedzialny był za działanie i budowę infrastruktury technicznej. Z początkiem 1936 r. mianowany został porucznikiem- obserwatorem rezerwy w korpusie oficerskim aeronautyki. Przed wrześniem 1939 r. wyznaczony został na dowódcę doraźnej obrony przeciwlotniczej oraz odcinka wzdłuż wybrzeża morskiego WST. W czasie obrony Westerplatte, pełniąc funkcję adiutanta mjr. Henryka Sucharskiego, był jedną z jego najbardziej zaufanych osób. Po kapitulacji Westerplatte trafił do niewoli niemieckiej i obozów na terenie Austrii i w Woldenbergu, gdzie przebywał do chwili wyzwolenia. Po wojnie pracował kolejno w Porcie Gdańskim (1945), Centrali Zbytu Produktów Przemysłu Węglowego (1945-50), jako inżynier ruchu w Zarządzie Portu Gdańsk- Gdynia (1950-54), Ministerstwie Żeglugi w Warszawie (od 1954). Zmarł 16 sierpnia 1968 r., pochowany został na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach (kwatery B18, rząd 1, grób 8). Odznaczony m.in. Medalem „Za długoletnią służbę” (1938), Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari (1945), Srebrnym Krzyżem Zasługi (1946), Medalem Zwycięstwa i Wolności (1947), Krzyżem Kawalerski Orderu „Polonia Restituta” (1955) i in.

Wierzchowo (woj. zachodniopomorskie, pow. szczecinecki). Cmentarz Komunalny (Wierzchowie 70), sektor 1, rząd 2 nr grobu 23.

Michał Pryczek (1915–1998). Urodzony w Bogusławicach. Kapral. Kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari. Czynną służbę wojskową odbywał w 85. Pułku Strzelców Wileńskich w Nowej Wilejce. 30 lipca 1939 r. przybył na Westerplatte, w czasie obrony walczył jako działonowy działka przeciwpancernego w rejonie wartowni nr I. Ranny. Po kapitulacji przewieziony do szpitala. W październiku 1939 r. jako jeńiec wojenny trafił do w

Stalagu I A. Mieszkał w Wierzchowie koło Szczecinka. W 1990 r. otrzymał nominację na ppor.

Wołczyn (woj. opolskie). Cmentarz Komunalny (ul. Byczyńska 15), przy bramie głównej cmentarza.

Józef Janik (1915–1971). Urodzony 2 lutego 1915 r. na ziemi częstochowskiej. Syn Adama i Małgorzaty z Jeziorowskich. Miał siedmioro rodzeństwa. 5 maja 1937 r. powołany do czynnej służby wojskowej w II Batalionie Morskim w Gdyni-Redłowie. Na Westerplatte przybył 8 czerwca 1939 r. W dniach obrony ciężko ranny w głowę. W 1941 r. z powodu złego stanu zdrowia zwolniony z obozu jenieckiego powrócił w rodzinne strony. W 1942 r. ożenił się z Janiną. Pierwszą powojenną pracę rozpoczął w kopalni na Śląsku. W latach 1945–1969 zmieniał szesnaście razy miejsce pracy i zamieszkania. Nigdzie nie było mu dobrze. Lekarze stwierdzili objaw choroby związanej z tzw. nerwicą wojenną. Został rencistą, ale pracował nadal jako drwal w Przedsiębiorstwie Lasów Państwowych Okręgu Kluczborskiego. Dolegliwości psychiczne stały się przyczyną kroku samobójczego w dniu 18 lipca 1971 r. Został pochowany na cmentarzu komunalnym w Wołczynie. Odznaczony pośmiertnie Srebrnym Krzyżem Orderu VM (1990).

Wrocław. Cmentarz Osobowicki, pole 140A rząd 3 od pola 138, grób nr 50.

Mieczysław Falkowski (1915–1996). Urodzony 9 października 1915 r. w Roszkach Leśnych na ziemi białostockiej. W latach 1938–1939 odbywał czynną służbę wojskową w 86. Pułku Piechoty w Mołodecznie (obecnie Białoruś), skąd na Westerplatte przybył 13 sierpnia 1939 r. W czasie obrony walczył na placówce „Łazienki”. W niewoli przebywał w stalagach: I A w Prusach Wschodnich, I B w Holnenstein i II B w Falibostel. W 1946 r. wyjechał z żoną Weroniką do Wrocławia.

Zabłudów. Cmentarz pw. św. Krzyża w Zabłudowie, 16-060 Zabłudów, kwartał I, rząd 3.

Kazimierz Michałowski ur. 4 marca 1916 r., zm. 25.01.1994 r. W trakcie obrony Westerplatte walczył w obsadzie Wartowni nr 1. Po kapitulacji Załogi Westerplatte przebywał w niewoli w Prusach Wschodnich w Stalagu I A, skąd w 1940 r. został skierowany do obozu karnego w Westfalii, gdzie pracował do końca wojny w fabryce amunicji. W 1946 r. powrócił do Polski i zamieszkał we wsi Łubniki w gm. Zabłudów w pow. białostockim. Odznaczony Krzyżem Walecznych, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz w 1989 r. Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Zawonia (pow. trzebnicki). Cmentarz parafialny ([Parafia kościoła pw. św. Jadwigi](#)) ([ul. Trzebnicka 8](#)).

Jan Nowak (1915–1996). Urodzony 15 stycznia 1915 r. we wsi Wola na ziemi kieleckiej. W latach 1938–1939 czynną służbę wojskową odbywał w 4. Pułku Piechoty w Kielcach. 23 marca 1939 r. został odkomenderowany na Westerplatte. Bronił, jako celowniczy, wartowni nr 6. Po kapitulacji był jeńcem wojennym w Stalagu I A. Latem 1942 r. trafił do obozowego

szpitala. Zwolniony z obozu i skierowany do pracy na terenie Rzeszy. Po zakończeniu wojny osiadł w Zawoni na ziemi trzebnickiej.

Zarszyn (Cmentarz Parafialny w Zarszynie)

Kpr. Stefan Zimny (1915-1992). Urodził się 8 sierpnia 1915 r. we wsi Piotrowiec w powiecie kieleckim. Na Westerplatte przybył 17 marca 1939 r. Podczas obrony obsługiwał moździerz, po rozbiciu którego objął stanowisko przy ckm. Zmarł 13 grudnia 1992 r.

Zborówek (pow. buski, gmina Pacanów). Cmentarz, sektor E, grób 354.

Franciszek Łojek (1915-1997). Syn rolników Kazimierza i Katarzyny z domu Zasucha. Cztery oddziały szkoły powszechnej ukończył w Komorowie. Przed wojskiem pracował na roli i był strażakiem w Straży Pożarnej w Grabowicy (powiat Busko). Czynną służbę wojskową odbywał w 4. Pułku Piechoty w Kielcach, skąd na Westerplatte przybył 5 kwietnia 1939 r. w stopniu legionisty ze specjalizacją celowniczo moździerzy. W czasie obrony walczył w składzie obsady wartowni nr 3 i na placówce „Tor kolejowy”. Ranny. Z Westerplatte zabrany do niewoli niemieckiej i osadzony w Stalagu I A. Po zakończeniu wojny był w obozie emigracyjnym i stamtąd przedostał się do Kanady. Pracował początkowo na plantacji, potem otrzymał stałą pracę w fabryce. W 1951 r. wziął ślub. Na emeryturę przeszedł w 1980 r. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari.

Stanisław Zajac (1915-1994). Po ukończeniu czterech oddziałów szkoły powszechnej pomagał rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. 24 marca 1938 r. powołany do służby wojskowej, do 4. Pułku Piechoty Legionów w Kielcach. Na Westerplatte przybył 17 marca 1939 r. i pełnił obowiązki wartownika. Podczas obrony obsługiwał ckm w schronie nad brzegiem morza, zwanym placówką "Fort". Był ranny i kontuzjowany. Po kapitulacji wzięty do niewoli do obozu jenieckiego Stalag I A. Od roku 1941 pracował jako jeniec wojenny w fabryce amunicji i przy kopaniu rowów w okolicy Rajland nad Renem w miejscowości Krefeld. Oswobodzony po wkroczeniu wojsk amerykańskich, wrócił do domu. W 1946 r. ożenił się i zaczął gospodarzyć na własnym kawałku ziemi w Łubnicach w Tarnobrzieskiem. Rentę inwalidy wojennego otrzymał w 1980 r. Nominację na stopień ppor. w stanie spoczynku - w 1989 r.

2023-08-23-
mapa-01-1600px